Toespraak van de Minister President mr.
Henny Eman
ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Stichting ABC-advies
Aruba, 17 Maart 1998

Bestuursleden en sponsoren van de Stichting ABC-advies
Collega Ministers;
Leden van de Universitaire gemeenschap;
Dames en Heren,
Goede middag.

De viering van het tienjarig bestaan van de Stichting ABC-advies hier in de aula van de Universiteit van Aruba, heeft voor ons een bijzondere betekenis. Beide, de Stichting ABC-advies en de Universiteit van Aruba zijn in hetzelfde jaar, tijdens onze eerste regeerperiode opgericht. Beide met het doel de ontwikkeling van dit nieuw land met know-how te ondersteunen. Beide, de Stichting en de Universiteit kunnen vandaag terugkijken op sucesvolle jaren. Ik dank U daarom voor de uitnodiging om hier te zijn en om U te mogen toespreken. De viering van dit memorabel feit en al het goede werk dat in deze periode is verricht mag niet voorbijgaan zonder even terug te blikken, lering te trekken en verrijkt met de ervaring van het afgelopen decennium, de toekomst met optimisme en vertrouwen tegemoet te trede.

De uitdagingen voor zowel regeerders als ondernemers aan het begin van de Status Aparte waren groot. Het enthousiasme was minder onder de toen heersende moeilijke omstandigheden en de beschikbare deskundigheid was schaars. Toch moesten tegelijkertijd een nieuwe overheidsorganisatie opgezet worden, nieuwe wet-en regelgeving ingevoerd worden en een ongekende diepe sociaal-ecomische crisis overkomen worden. De waarde van goed, praktisch en betaalbaar advies en management, hebben wij toen beter dan geen ander leren erkennen.

Die bijzonder moeilijke tijden zijn wij achteraf gezien goed doorgekomen. De resultaten van beslissingen die toen op een brede scala van tereinen zijn genomen, hebben in het algemeen tot goede en soms tot zeer goede resultaten geleid. Aruba is in een recordtijd van amper drie jaar uit de nijpende crisis geraakt. Maar heeft mede als gevolg daarvan, nieuwe vraagstukken te beantwoorden gekregen. Het zijn in zekere zin prettigere en minder urgente vraagstukken als die in de crisisjaren. Desalniettemin zijn het vraagstukken die om deskundihgheid en visievolle actie vragen. Een aantal van de niet minder grote vragen zijn reeds voor onderzoek en -advies voorgelegd aan de Stichting ABC-advies. Ik noem de versterking van het midden en kleinbedrijf, de verhoging van de arbeidsprodutiviteit en de ontwikkeling van een plan voor een aanvullende pensioenregeling voor werknemers in de prive sector als voorbeelden van deze nieuwe vragen.

In tegenstelling tot grotere gemeenschappen, ontbreekt het de Arubaanse gemeenschap aan organisaties waar zonder verstoring van de normale werkzaamheden, advies gevraagd kan worden zoals dat gewoon is met bijvoorbeeld de universitaire instituten in het buitenland. Wij koesteren de hoop dat de Universiteit van Aruba over niet al te lange tijd ook daartoe in staat zal zijn, zoals het de bedoeling was bij de oprichting in deze zaal tien jaar geleden. De stichting ABC-advies kan intussen ervan verzekerd zijn, dat wij in de nabije toekomst weer zullen

aankloppen voor advies over het een of ander belangrijke vraagstuk dat wij te beantwoorden hebben. De opzet en werkwijze van de stichting, een samenwerking van prive organisaties ten dienste van, of samen met de publieke sector, is een voorbeeld voor samenwerking op vele andere terreinen.

De traditionele artificiële en strikte scheiding tussen de publieke en private sector, ieder met zijn eigen regels en procedures, heeft teveel kansen voor succesvolle samenwerking ten behoeve van onze gemeenschap laten liggen. De voorbeelden van succesvolle samenwerking zoals in de Stichting ABC-advies, de promotie van het toerisme en de grote schoonmaak acties op Aruba, dienen als inspiratie voor veel meer belangrijk werk in de samenleving middels een ' prive-publieke partnership'.

Het groot aantal onderzoekingen die de stichting in de afgelopen 10 jaar heeft verricht en adviezen die zij heeft uitgebracht, getuigen van haar recht van bestaan. Ook wij als overheid hebben dankbaar gebruik gemaakt van de onderzoekscapaciteit en deskundig advies dat middels de stichting ABC-advies beschikbaar was. Daarvoor zijn wij de stichting ABC-advies, haar sponsoren en de deskundigen die hun tijd, kennis en financiële middelen beschikbaar hebben gesteld, zeer erkentelijk. U hebt en waardevolle bijdrage geleverd aan de Arubaanse gemeenschap. In het bijzonder willen wij Professor Peter Boorsma danken voor zijn niet aflatende inzet, onder anderen middels de sichting ABC-advies. Ik zeg onder anderen, omdat wij Peter Boorsma ook in andere kringen hebben mogen ontmoeten en samen hebben kunnen werken. Hopelijk ook nog na de verkiezingen van aanstaande mei in Nederland.

De ontwikkeling van Aruba in de afgelopen 12 jaar heeft de kracht, de creativiteit en de sterke wil van deze gemeenschap ten toongesteld. Wij mogen terecht trots zijn op de resultaten die wij samen, ook met onze vrienden binnen het koninkrijk, hebben geboekt.
De snelle en soms ingrijpende ontwikkelingen hebben echter ook de structurele beperkingen en de kwetbaarheid van onze kleine gemeenschap openlijk blootgelegd. Daar hoeven wij ons niet voor te schamen. Met de verworven economische kracht en bestuurlijke ervaring van de periode achter ons, kunnen wij nu beter dan ooit tevoren deze structurele problemen aan. De versterking van de economie, de zorg voor het millieu, de zorg voor een grotere mate van stabiliteit in de overheidsfinanciën, de migratie, de zekerheid van de sociale voorzieningen op langere termijn en de becherming tegen de blijvende dreiging van de internationale criminaliteit, behoren tot de belangrijkste uitdagingen die ons te wachten staan.

Deze probleemgebieden zijn niet nieuw. Zij zijn mede door de snelle ontwikkeling alleen duidelijker en urgenter geworden. In de afgelopen jaren is dan ook degelijk rekening gehouden met deze ontwikkelingen. De uitgebreide aandacht besteed door de Staten en de Regering van Aruba aan het opzetten van de wettelijke en organisatorische structuur tegen de praktijken van de internationale criminaliteit is U wel bekend. Beslissingen in de afgelopen jaren inzake de bescherming van het milieu hebben ertoe geleid dat thans niet minder dan 25% van de totale oppervlakte van Aruba voor natuur- behoud is bestemd. Enkele urgente problemen op dit gebied zullen in de komende regeer periode definitief opgelost worden.

Ook de enkele jaren geleden genomen beslissing voor het instellen van een moratorium voor de bouw van nieuwe hotelkamers, is mede ingegeven door de zorg voor het millieu en de noodzaak om het leefklimaat voor zowel de eigen bevolking als voor onze gasten niet onnodig te belasten. De vraagstukken inzake de versterking van de economie, de vergroting van de stabiliteit in de overheidsfinanciën, de migratie en de versterking en uitbreiding van het systeem van sociale zekerheden voor met name gepensioneerden, hangen nauw samen. Zij worden

vanuit een samenhangende visie op de toekomst van Aruba benaderd. Beslissingen genomen in de afgelopen jaren en die te nemen in de toekomst, geschieden met het oog op het allesomvattend doel van de blijvende verhoging van de kwaliteit van het leven op Aruba.

In het kader van de toekomstige ontwikkeling van Aruba, deel ik het pessimisme van enkelen over de economische stabiliteit en de overheidsfinanciën, dan ook niet. Het toerisme, aanvankelijk gezien als een zeer onvoorspelbaar en instabiel economische activiteit, is wereldwijd in omvang en belang, voor zowel werkgelegenheid, als bron van inkomsten sterk gegroeid. Voor Aruba was het toerisme de snelste en beste uitweg uit de crisis van medio jaren tachtig. Ondanks alle conjuncturele schommelingen in de wereld en menselijke en natuurlijke verschijnselen, inclusief het fenomeen 'el niño', is het toerisme in de afgelopen 10 jaar in alle opzichten versterkt. Maar Aruba is daar echter niet afhankelijker van geworden. Hoewel de ontvangsten van deviezen afkomstig uit het toerisme sinds 1986 zijn gestegen van 158 miljoen dollar tot 678 miljoen dollar in 1997, is de bijdrage van het toerisme aan het Bruto Nationaal Product gedaald tot 34 % voor het afgelopen jaar en zorgt het toerisme voor ruim 35 % van de werkgelegenheid. Een daling in vergelijking met begin van dit decennium. Ruim tien jaar lang heeft de Arubaanse economie een stabiele groei van gemiddeld 7 % per jaar gekend, dankzij het toerisme. Middels de zeer professionele aanpak, heeft het toerisme op Aruba een grotere bestendigheid getoond dan was voorspeld. Het heeft Aruba voorzien van een stevige economische basis van waaruit de verdere versterking c.q., diversificatie van de economie, zonder sociale en financiële onrust ondernomen kan worden. Daartoe zijn in de afgelopen jaren belangrijke stappen ondernomen en zijn er belangrijke studies gedaan, waarmee in de komende regeerperiode met de uitvoering een aanvang zal worden gemaakt.

De diversificatie die wij voor ogen hebben is duidelijk gedefinieerd en is afgestemd op de eigen krachten en mogelijkheden. Nieuwe economische activiteiten dienen gekenmerkt te zijn door een hoge mate van financiële inversteringen in technologie en infrastructuur, een lage arbeidsintensiviteit van hoogwaardige arbeid en een berperkte vraag naar fysieke ruimte. Het doel is immers de in toenemende mate beter opgeleide Arubaanse jeugd een goede toekomst te bieden, terwijl tegelijkertijd de hoge productiviteit van de economie blijvend zorg draagt voor voldoende inkomsten, zonder een beroep te doen op de schaarse fysieke ruimte en beschikbare menskracht.

Op basis van deze keuze zijn de internationale commersie, hoogwaardige en betrouwbare financiële diensten en de internationale telecommunicatie, geïdentificeerd als de belangrijkste speerpunten voor de verdere diversificatie en versterking van de economie. Belangrijkste voorwaarde hierbij is de versterking van het onderwijs, waar de afgelopen jaren een algehele structurele en inhoudelijke vernieuwing van start is gegaan. Het onderwijs was, is en blijft het aller belangrijkste instrument voor de sociaal-economische ontwikkeling van Aruba. Deze versterking zal, mits gepaard met structurele veranderingen in de overheidsorganisatie, blijvende positieve gevolgen hebben voor de stabiliteit van de overheidsfinanciën, de migratie en de sociale voorzieningen in de toekomst. Tot deze structurele veranderingen binnen de overheidsorganiatie behoren de verhoging van de productiviteit en efficiency van het belastingssysteem. Dit systeem dient ervoor zorg te dragen dat de overheidsinkomsten gelijker tred houden met de economische groei. Het structureel probleem van de onevenwichtigheid van de overheidsfinanciën heeft slechts deels te maken met de stijging van de uitgaven. Ook zonder de stijging van de personeelskosten als gevolg van de herinvoering van de automatische aanpassing van salarissen, zouden de huidige liquiditeitsproblemen zich hebben voorgedaan. De inkomsten van de overheid zijn te veel achtergebleven bij de economische groei. Wil de overheid haar dubbele taak van investeringen in de noodzakelijke

economische en sociale infrastructuur en de financiering van reguliere diensten ten behoeve van de samenleving blijven vervullen, dan zal zij verzekerd moeten zijn van de haar toekomend deel van de economische groei. Het thans gevoerd beleid van consolidatie en verhoging van de kwaliteit en productiviteit in alle ecnomische sectoren en het voorgenomen beleid van diversificatie, hebben mede tot doel de vraag naar arbeidskrachten te beperken tot het natuurlijke aanbod van de eigen gemeenschap. De tijd van het aantrekken van arbeidskrachten uit het buitenland is reeds definitief voorbij. Het gevoerd en te voeren beleid zal er zelfs toe moeten leiden dat een deel van het thans aanwezige buitenlandse arbeidsaanbod geleidelijk verminderd wordt. Ook hier zijn het behoud van de leefklimaat in deze kleine gemeenschap, de verhoging van de kwaliteit van het leven en de arbeid voor alle werknemers, de uiteindelijke criteria voor het te voeren beleid.

Dames en heren,

Nu wij de crisisjaren definitief verlaten hebben en ons concentreren op de consolidatie en de verdere kwalitatieve ontwikkeling van de samenleving in de toekomst, dienen wij ons mede te laten leiden door de menselijke waarden die ons als een gemeenschap dienen te karakteriseren. Zorg voor de ouderen en de kinderen, zorg voor het milieu en bescherming van de zwaksten in de gemeenschap tegen elk vorm van misbruik, zorg voor een toenemende gelijke verdeling van inkomens en goede toekomst perspectieven voor allen gelijk, dienen onze maatstaven te zijn. Wij hebben de ervaring en de kracht, om de nog resterende problemen uit het verleden op te lossen en Aruba uit te bouwen tot een kleine, en voorbeeldige democratische en welvarende autonome staat binnen het koninkrijk. Het is aan ons zelf om dit doel te realiseren. Met de hulp van onze vrienden, deels hier aanwezig, ben ik ervan overtuigd dat het ons ***zal*** lukken. Ik nodig U uit aan deze nieuwe uitdaging actief mee te doen.

Ik dank U.